

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3346/2541

บริษัทฮาร์ท ออยล์ สยาม อิมพอร์ตโจทก์ เอ็กซ์พอร์ตจำกัดนายมีชัย ฤชุพันธุ์ กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 มาตรา 49, ป.อ. มาตรา 157,
พ.ร.บ.คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 มาตรา 70, พ.ร.บ.คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 มาตรา 6,
พ.ร.บ.น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 มาตรา 6, ป.อ. มาตรา 83

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยที่ 2 ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เพื่อให้มีการวินิจฉัยชี้ขาดคดีร้องทุกข์แล้วนำคำวินิจฉัยชี้ขาดเสนอนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลให้มีความชี้ขาดการร้องทุกข์ โจทก์ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 6 แห่ง พ.ร.บ.น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2521 โจทก์ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตคือ 1.ต้องค้าน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว 2.ต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2528) โจทก์มีหน้าที่ต้องสำรองน้ำมันตามมาตรา 9 แห่ง พ.ร.บ.น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2521 และประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2528) ต่อมากรมทะเบียนการค้าได้มีหนังสือแจ้งให้โจทก์ทราบว่าใบอนุญาตค้าน้ำมันของโจทก์สิ้นสุดแล้ว เพราะโจทก์สำรองน้ำมันไม่ครบปริมาณ 3,600,000 ลิตรตามที่กฎหมายกำหนด โจทก์ได้มีหนังสือทักท้วงต่อจำเลยที่ 4 ขอให้ทบทวนและเพิกถอนหนังสือดังกล่าว กับโจทก์ได้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อ้างว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ไม่มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขในประกาศกระทรวงพาณิชย์ให้ใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันสิ้นสุดและตีความเรื่องการสำรองน้ำมันไม่ถูกต้องและผิดเจตนารมณ์ของกฎหมาย พร้อมกับขอให้ใช้มาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวแก่โจทก์คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 2) มีมติให้ใช้มาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวแก่โจทก์โดยให้โจทก์ดำเนินการค้าน้ำมันระหว่างรอคำวินิจฉัยไปพลางก่อน และสำรองน้ำมันไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของปริมาณที่นำเข้าหรือทำการค้าจริง จำเลยที่ 2 ได้ร่วมเป็นกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 2) ด้วย และเห็นพ้องด้วยกับการให้ใช้มาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวแก่โจทก์พร้อมทั้งทำบันทึกข้อสังเกตสนับสนุนต่อมาวันที่

คำพิพากษา

20 กันยายน 2531 คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 5) ได้วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ของโจทก์ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ไม่มีอำนาจตามความในมาตรา 6 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2521 ที่จะกำหนดเงื่อนไขเรื่องการสิ้นสุดของใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันไว้ในประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2528) ได้ และเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มีคำสั่งถอนคืนหนังสือกรมทะเบียนการค้า ที่แจ้งให้โจทก์ทราบว่าใบอนุญาตค้าน้ำมันของโจทก์สิ้นสุด แต่จำเลยที่ 2 ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาในขณะนั้นไม่ได้เสนอคำวินิจฉัยดังกล่าวไปให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการ ครั้นต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จำเลยที่ 6 ได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในการออกใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 6 ตามสำเนาประกาศต่อมา ส. ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อจากจำเลยที่ 2 ได้เสนอคำวินิจฉัย

ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 5) ไปยังนายกรัฐมนตรีโดยมีบันทึกข้อสังเกตของ
จำเลยที่ 2 ประกอบการพิจารณาสั่งการแนบไปด้วย จำเลยที่ 1 ซึ่งดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี
มีอำนาจหน้าที่ควบคุม กำกับ สั่งการ ดูแลคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแทนนายกรัฐมนตรีซึ่งปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มี
คำสั่งให้ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายที่ว่ารัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงพาณิชย์มีอำนาจตามมาตรา 6 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2521 กำหนด
เงื่อนไขเรื่องการขนส่งของใบอนุญาตให้เป็นผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 6 ในกรณีที่ผู้ค้าน้ำมันไม่ปฏิบัติ
ตามเงื่อนไขอื่น ๆ ที่กำหนดให้ผู้ค้าน้ำมันต้องปฏิบัติหรือไม่ ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายได้
วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวแล้วเห็นว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มีอำนาจกำหนด
ให้การขนส่งของใบอนุญาตการเป็นผู้ค้าน้ำมันเป็นเงื่อนไขประการหนึ่งเพื่อให้มีผลเป็นการถอนคืน
การอนุญาตเมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ได้ จากนั้นเลขาธิการ
คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอคำวินิจฉัยดังกล่าวไปยังจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 1 จึงมีคำสั่งตาม
คำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายให้ยกคำร้องทุกข์ของโจทก์ วันที่ 27 ธันวาคม
2534 กรมทะเบียนการค้าได้มีหนังสือแจ้งให้โจทก์ทราบถึงคำสั่งยกคำร้องทุกข์ ยังผลให้ใบอนุญาต
เป็นผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 6 แห่ง พ.ร.บ.น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2521 สิ้นผลนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ
แจ้งจากกรมทะเบียนการค้า ตาม พ.ร.บ.คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.2522 มาตรา 49 วรรคหนึ่ง ที่
บัญญัติว่า เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์เรื่องใดแล้ว ให้เลขาธิการ
คณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอคำวินิจฉัยไปยังนายกรัฐมนตรีโดยเร็วที่สุด แต่ต้องไม่เกินเจ็ดวัน
นับแต่วันที่ได้มีคำวินิจฉัยเช่นนั้น การที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์(คณะที่ 5) มีคำวินิจฉัยเรื่อง
ร้องทุกข์เป็นคุณแก่โจทก์ตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน 2531 แต่จำเลยที่ 2 ไปราชการของรัฐสภาที่
ประเทศบัลแกเรียตั้งแต่วันที่ 14 กันยายน 2531 ถึงวันที่ 28 กันยายน 2531 ในระหว่างนั้นมีผู้รักษา
ราชการแทนจำเลยที่ 2 ดังนั้น ในขณะที่ครบเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้มีคำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ของ
โจทก์ตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ.คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.2522 คือ วันที่ 27 กันยายน 2531
จำเลยที่ 2 ยังปฏิบัติราชการอยู่ในต่างประเทศ จึงไม่สามารถเสนอคำวินิจฉัยไปยังนายกรัฐมนตรี
ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดได้ และเมื่อล่วงพ้นกำหนดเจ็ดวันไปแล้ว จำเลยที่ 2 กลับจาก
ต่างประเทศเดือนตุลาคม 2531 แม้จะไม่ได้เสนอคำวินิจฉัยไปยังนายกรัฐมนตรีในเวลาต่อมา และ
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาคนใหม่เพิ่งเสนอไปยังนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์
2534 ภายหลังจำเลยที่ 2 เกษียณอายุราชการไปแล้ว การฝ่าฝืนมาตรา 49 ของจำเลยที่ 2 จึงไม่
อาจเกิดขึ้นได้อีกข้อเท็จจริงย่อมฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ 2 กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 49 แห่ง
พ.ร.บ.คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.2522 แต่เมื่อจำเลยที่ 2 กลับจากไปราชการต่างประเทศแล้ว
จำเลยที่ 2 ก็ยังมีหน้าที่ต้องเสนอคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 5) ไปยัง
นายกรัฐมนตรีตามมาตรา 49 อยู่ การที่จำเลยที่ 2 มิได้เสนอและปล่อยทิ้งไว้เป็นเวลานานกว่า 2 ปี
จนจำเลยที่ 2 เกษียณอายุราชการ ทั้งกรณีไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 2 ได้รายงานต่อนายกรัฐมนตรีว่า
ในระหว่างนั้นมีเหตุขัดข้องอย่างไรจึงยังไม่สามารถเสนอได้ จึงถือได้ว่าจำเลยที่ 2 ปฏิบัติหน้าที่
โดยมิชอบก็ตาม แต่เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 2 มีเจตนาทำให้โจทก์เสียหาย เพราะจำเลยที่ 2 ได้ทำ
บันทึกข้อสังเกตสนับสนุนเห็นพ้องด้วยกับการให้ใช้มาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวแก่โจทก์มาตั้งแต่
เริ่มแรก การให้ใช้มาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวแก่โจทก์ในระหว่างที่รอจำเลยที่ 2 เสนอคำวินิจฉัย
ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 5) ไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการมีผลให้โจทก์สามารถ

ค่าน้ำมันต่อไปได้ตามปกติ และได้สิทธิพิเศษสำรองน้ำมันน้อยกว่าผู้ค้าน้ำมันรายอื่น ๆ จนกว่า นายกรัฐมนตรีจะสั่งการเรื่องร้องทุกข์ของโจทก์เสร็จสิ้น ดังนั้นความล่าช้าในการเสนอเรื่องร้องทุกข์ของโจทก์ไปให้นายกรัฐมนตรีสั่งการไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ แต่โจทก์กลับได้ประโยชน์ ข้อเท็จจริงจึงฟังไม่ได้ว่าการกระทำของจำเลยที่ 2 ดังกล่าวมีเจตนาเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ย่อมไม่เป็นความผิดตาม ป.อ.มาตรา 157 การที่จำเลยที่ 2 ไม่ได้เสนอคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 5) ไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการตาม มาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ.คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.2522 นั้น เป็นเรื่องการปฏิบัติราชการระหว่าง จำเลยที่ 2 ผู้โต้แย้งกับนายกรัฐมนตรีก่อนที่ผู้บังคับบัญชาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มิใช่กรณีที่ จำเลยที่ 2 ปฏิบัติหรือละเว้นไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์โดยมิชอบด้วยกฎหมายเพราะเหตุที่มีการ ร้องทุกข์นั้น การกระทำของจำเลยที่ 2 จึงไม่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ.คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.2522 มาตรา 70 การที่จำเลยที่ 2 ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาทำบันทึก ข้อสังเกตประกอบการเสนอคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์(คณะที่ 5) ต่อ นายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาประกอบการสั่งการนั้น เป็นการเสนอเรื่องและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุ แห่งการร้องทุกข์และหลักกฎหมายที่จะนำมาใช้กับการร้องทุกข์ต่อนายกรัฐมนตรีในฐานะประธาน คณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของจำเลยที่ 2 ตาม พ.ร.บ.คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.2522 มาตรา 6 วรรคหนึ่ง มาตรา 63 และมาตรา 62 (7) โดยเฉพาะกรณีของโจทก์เป็นปัญหา ข้อกฎหมายที่มีความสำคัญในทางกฎหมายปกครอง เพราะก่อนดำเนินการออกประกาศ กระทรวงพาณิชย์ เกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขในการออกและการสิ้นสุดของใบอนุญาตเป็นผู้ค้า น้ำมันตามมาตรา 6 ไว้ในประกาศกระทรวงพาณิชย์ดังกล่าวกรมทะเบียนการค้าเคยหารือโดยขอให้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่า รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงพาณิชย์จะมีอำนาจตามมาตรา 6 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2521 กำหนดเงื่อนไขให้ใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันสิ้นสุดหรือไม่ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดย คณะกรรมการร่างกฎหมาย (คณะที่ 6) ได้ให้ความเห็นว่า มาตรา 6 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2521 ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์กำหนดเงื่อนไขได้ ทุกชนิด รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการสิ้นสุดของใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันด้วย ซึ่ง กรมทะเบียนการค้าและกระทรวงพาณิชย์ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติราชการอยู่ แต่คณะกรรมการ วินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 5) ได้วินิจฉัยในปัญหาเดียวกันนี้ว่า การใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงพาณิชย์ ตามมาตรา 6 วรรคสอง ที่กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการสิ้นสุดของใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 6 เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการเกินอำนาจของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงพาณิชย์ที่กฎหมายให้ไว้ซึ่งขัดแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการร่างกฎหมาย (คณะที่ 6) และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 5) มีผลกระทบกระเทือนต่อวิถีทาง ปฏิบัติราชการของกระทรวงพาณิชย์ อันอาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ประโยชน์สาธารณะหรือแก่ ระบบบริหารราชการเป็นส่วนรวม จำเลยที่ 2 จึงจำเป็นต้องหาข้อยุติ และทำบันทึกข้อสังเกตใน เรื่องนี้ และในบันทึกข้อสังเกตของจำเลยที่ 2 ก็ได้เสนอทางเลือกให้นายกรัฐมนตรีพิจารณา 2 ประการ คือ ประการแรก นายกรัฐมนตรีอาจสั่งการให้ที่ประชุมใหญ่กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ พิจารณาทบทวน ประการที่สองนายกรัฐมนตรีอาจขอความเห็นจากที่ประชุมใหญ่กรรมการ ร่างกฎหมายในปัญหาข้อกฎหมายที่ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะมีอำนาจตามมาตรา 6 วรรคสองกำหนดเงื่อนไขเรื่องการสิ้นสุดของใบอนุญาตให้เป็นผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 6 ได้หรือไม่

ส่วนนายกรัฐมนตรีจะพิจารณาสั่งการให้ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 5) ไปเลย หรือจะสั่งการให้นำปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับการร้องทุกข์ดังกล่าวเข้าพิจารณาในที่ประชุมใหญ่กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือเข้าพิจารณาในที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย ก็เป็นดุลพินิจอยู่ในอำนาจของนายกรัฐมนตรี จำเลยที่ 2 ไม่อาจเข้าไปก้าวก่ายชี้นำได้ และมติของที่ประชุมใหญ่กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือกรรมการร่างกฎหมายจะออกมาอย่างไร ก็ไม่อาจทราบล่วงหน้าได้ การที่ ส.ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อจากจำเลยที่ 2 ได้เสนอคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 5) ไปยังนายกรัฐมนตรีพร้อมแนบบันทึกข้อสังเกตของจำเลยที่ 2 ไปด้วยภายหลังที่จำเลยที่ 2 เกษียณอายุราชการแล้ว และนายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้นำปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเข้าพิจารณาในที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย ซึ่งต่อมาที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายมีมติกลับคำวินิจฉัยเดิมของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์(คณะที่ 5) นายกรัฐมนตรีจึงได้มีคำสั่งให้ยกคำร้องทุกข์ของโจทก์ในเวลาต่อมานั้นการกระทำของจำเลยที่ 2 ดังกล่าวยังฟังไม่ได้ว่าเป็นการชักนำกลั่นแกล้งโจทก์เพื่อให้มีการพลิกผลคำวินิจฉัยเดิม จำเลยที่ 2 ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนนี้โดยชอบด้วยกฎหมายและเหตุผลแล้ว ย่อมไม่มีความผิดตาม ป.อ.มาตรา 157 การที่เจ้าหน้าที่ของกองน้ำมันเชื้อเพลิงไปตรวจสอบการสำรองน้ำมันของโจทก์ก็ดี การตีความการสำรองน้ำมันของโจทก์ว่าโจทก์ต้องสำรองน้ำมันไว้ล่วงหน้าในอัตราร้อยละ 3 ของปริมาณที่ได้รับอนุญาตให้ค้าทั้งปี ตามที่ยึดถือเป็นหลักใช้ปฏิบัติแก่ผู้ค้าน้ำมันทั่วไปทุกรายก็ดี เมื่อโจทก์สำรองน้ำมันไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงเป็นการผิดเงื่อนไขในใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันตาม พ.ร.บ.น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2521 มาตรา 6 จนเป็นเหตุให้รองอธิบดีกรมทะเบียนการค้าซึ่งปฏิบัติราชการแทนจำเลยที่ 4 มีหนังสือแจ้งให้โจทก์ทราบว่าใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 6 ของโจทก์สิ้นผลก็ดี เมื่อล้วนเป็นการปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายและประกาศกระทรวงพาณิชย์กำหนดไว้ และมีใช่เป็นการปฏิบัติตามแผนการของบริษัทค้าน้ำมันต่างชาติหรือเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางที่ไม่ชอบของจำเลยที่ 3 และที่ 4 การกระทำของจำเลยที่ 3 และที่ 4 เมื่อไม่เป็นการร่วมกันกระทำการดังกล่าวเพื่อกลั่นแกล้งโจทก์ให้หยุดประกอบการค้าน้ำมัน จึงไม่มีความผิดตามป.อ.มาตรา 83, 157 อำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลการจำหน่ายน้ำมันเป็นของจำเลยที่ 3 ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงพาณิชย์ และของกรมทะเบียนการค้าซึ่งมีจำเลยที่ 4 ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมทะเบียนการค้า แต่ในการปฏิบัติราชการดังกล่าว จำเลยที่ 3 ได้มอบอำนาจหน้าที่ในการสั่งการอนุญาต การอนุมัติ หรือปฏิบัติราชการเกี่ยวกับราชการของกรมทะเบียนการค้าให้แก่ ฉ.รองปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปฏิบัติราชการแทนจำเลยที่ 3 และจำเลยที่ 3 มิได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติราชการของ ฉ. การเสนอเรื่องของกรมทะเบียนการค้าเกี่ยวกับเรื่องน้ำมันจึงต้องเสนอต่อรองปลัดกระทรวงพาณิชย์ผู้รับมอบอำนาจหน้าที่จากปลัดกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งรองปลัดกระทรวงพาณิชย์ก็สามารถเสนอเรื่องไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์โดยตรง ไม่ต้องเสนอผ่านปลัดกระทรวงพาณิชย์ก่อน กรณีของโจทก์จำเลยที่ 4 ได้เสนอเรื่องพร้อมกับร่างประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2531) ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนถูกต้องตามกฎหมายไปยัง ฉ.รองปลัดกระทรวงพาณิชย์ผู้มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกรมทะเบียนการค้า หลังจากนั้น ฉ.ก็ได้เสนอเรื่องไปยังจำเลยที่ 6 ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เพื่อพิจารณาลงนามในร่างประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2531) เพื่อใช้บังคับต่อไปโดยไม่ได้เสนอผ่านจำเลยที่ 3 ก่อน จำเลยที่ 3 จึงมิได้เกี่ยวข้องกับการจัดทำและเสนอร่างประกาศกระทรวงพาณิชย์

ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2531) ต่อจําเลยที่ 6 ส่วนการที่จําเลยที่ 4 ดําเนินการยกร่างประกาศ
กระทรวงพาณิชย์ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2531) แล้วนำเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นตอนของกฎหมาย
จนถึงจําเลยที่ 6 เพื่อลงนามใช้บังคับ ก็ดําเนินการตามนโยบายของ
สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติและมติของคณะรัฐมนตรี โดยมีเจตนารมณ์
เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านการพลังงานของประเทศ และผ่านขั้นตอนในการดําเนินการออก
ประกาศดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2531) ก็
ออกมาเพื่อใช้บังคับแก่ผู้ค้าน้ำมันโดยทั่วไป มิได้เฉพาะเจาะจงบังคับใช้แก่โจทก์ และการที่จําเลยที่
6 ลงนามในประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2531) ก็กระทำโดยสุจริต เพราะเห็นว่าได้
เสนอผ่านลำดับชั้นตอนถูกต้องตามกฎหมายและเป็นไปตามนโยบายของ
สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติและมติของคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เกิด
ความมั่นคงทางด้านการพลังงานของประเทศ ทั้งผู้ค้าน้ำมันโดยทั่วไปก็สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไข
และสำรองน้ำมันได้ถูกต้องครบถ้วน ยกเว้นโจทก์และบริษัทบอสตันออยล์ จำกัด เท่านั้นที่ไม่สำรอง
น้ำมันให้ถูกต้องครบถ้วน การกระทำของจําเลยที่ 3 ที่ 4 และที่ 6 จึงมิได้ร่วมกันใช้อํานาจใน
ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต ออกกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวมาเพื่อกีดกันมิให้โจทก์
สามารถขอใบอนุญาตประกอบการค้าน้ำมันได้ ย่อมไม่เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 157, 83

องค์คณะ

ดุสิต เพชรปลูก · เหล็ก ไทรวิจิตร · สกนธ์ กฤติยวงศ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th ·
<https://thaideka.online/deka/3346/2541>